

Dosarul nr. 2rac-491/18

prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Rîșcani (jud. I. Rabei)

instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. Iu. Grosu, A. Garbuz, A. Ciobanu)

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu
Iurie Bejenaru

examinând recursul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Exponord-Intertransport”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu răspundere limitată „Madintertrans” împotriva Societății cu răspundere limitată „Exponord-Intertransport” cu privire la încasarea penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu răspundere limitată „Exponord-Intertransport” și a fost menținută încheierea din 10 ianuarie 2018 și hotărârea din 10 ianuarie 2018 ale Judecătoriei Drochia, sediul Rîșcani, prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La data de 12 octombrie 2017 SRL „Madintertrans” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Exponord-Intertransport” cu privire la încasarea penalităților și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 08 decembrie 2016 între SRL „Madintertrans” și SRL „Exponord-Intertransport” a fost încheiat contractul-comandă nr. 0125/16 din 08 decembrie 2017 prin care reclamantul s-a obligat să presteze servicii de transport internațional, iar pârâtul s-a obligat să achite serviciul în sumă totală de 2 325 de dolari SUA, echivalentul sumei de 46 953,14 lei.

Reclamantul a indicat că SRL „Exponord-Intertransport” în baza contractului comandă nr. 0125/16 din 08 decembrie 2016, urma să achite transportatorului SRL „Madintertrans” suma de 2 325 de dolari SUA, echivalentul sumei de 46 953,14 lei, scadentă la 30 decembrie 2016, dar pârâtul nu și-a onorat obligațiunile contractuale în termen, fiind achitată suma în patru tranșe (conform actului de verificare a decontărilor), din care ultima tranșă a fost achitată la data de 25 august 2017.

A menționat faptul că în scopul soluționării litigiului pe cale amiabilă, la data de 18 august 2017, s-au adresat cu o reclamație, dar nu au primit răspuns.

Reclamatul a susținut că datoria contractuală nu a fost achitată în termenul stabilit în contract și că debitorul urmează să achite penalitate în mărime de 0,5% pentru fiecare zi de întârziere și dobândă de întârziere.

SRL „Madintertrans” a solicitat încasarea din contul SRL „Exponord-Intertransport” în beneficiul său a penalității de întârziere în mărime de 27 233,98 de lei, a dobânzii de întârziere în mărime de 5 024,74 de lei și a cheltuielilor de judecată suportate la examinarea litigiului.

Prin încheierea din 10 ianuarie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani a fost respins demersul SRL „Exponord-Intertransport” cu privire la scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată depusă de SRL „Madintertrans” împotriva SRL „Exponord-Intertransport” cu privire la încasarea penalității și dobânzii de întârziere.

Prin hotărârea din 10 ianuarie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani a fost admisă acțiunea depusă de SRL „Madintertrans” și a fost încasat de la SRL „Exponord-Intertransport” în beneficiul SRL „Madintertrans” suma de 5024,74 de lei cu titlu de penalitate, suma de 27233,98 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 2967 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

La data de 15 ianuarie 2018 SRL „Exponord-Intertransport” a declarat apel împotriva hotărârii și încheierii din 10 ianuarie 2018 ale Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani, prin care a solicitat casarea acestora și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii sau scoaterea de pe rol a cererii de chemare în judecată.

Prin decizia din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți a fost respins apelul declarat de SRL „Exponord-Intertransport” și a fost menținută hotărârea și încheierea din 10 ianuarie 2018 ale Judecătorei Drochia, sediul Rîșcani.

La data de 17 iulie 2018 SRL „Exponord-Intertransport” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că a fost dată apreciere arbitrară probelor administrate și că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată.

A mai menționat că instanța de apel eronat a aplicat normele de drept material în privința aplicării penalității, or eronat a stabilit obiectul clauzei penale pertinent cauzei respective. Nu a luat în considerare faptul lipsei dovezii expedierii reclamației prelabile invocate de intimat, astfel, absolut neîntemeiat a respins cererea de scoatere de pe rol.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 noiembrie 2018 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 Codul de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței

de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată când eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Pe parcursul judecării cauzei s-a constatat că, la data de 08 decembrie 2016 între SRL „Exponord-Intertransport” și SRL „Madintertrans” a fost încheiat contractul-comandă de transport internațional nr. 0125/16, prin care SRL „Madintertrans” urma să presteze servicii de transport, iar SRL „Exponord-Intertransport” trebuia să achite costul de transport în sumă de 2325 de dolari SUA, echivalentul sumei de 46953,14 lei, sumă care urma a fi achitată până la data de 30 decembrie 2016, însă datoria a fost achitată integral la data de 25 august 2017.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, SRL „Madintertrans” a solicitat încasarea de la SRL „Exponord-Intertransport” a penalității în sumă de 5024,74 de lei și a dobânzii de întârziere în sumă de 27233,98 de lei calculate conform contractului-comandă de transport internațional încheiat între părți la data de 08 decembrie 2016, a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 de lei și a taxei de stat în sumă de 967 de lei.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauzei, a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii, încasând de la SRL „Exponord-Intertransport” în beneficiul SRL „Madintertrans” suma de 5024,74 de lei cu titlu de penalitate, suma de 27233,98 de lei cu titlu de dobândă de întârziere și suma de 2967 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către SRL „Exponord-Intertransport”, a ajuns la concluzia netemeiniciei acestuia, menținând hotărârea primei instanțe, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei atacate, a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Codul de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 239 Codul de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În conformitate cu art. 241 alin. (5) Codul de procedură civilă, în motivare se indică circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța.

Totodată, în conformitate cu art. 373 alin. (1) și (2) Codul de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

La caz, instanța de recurs constată, însă, că, contrar prevederilor legale menționate, decizia instanței de apel este una nemotivată, iar concluziile instanței de apel sunt expuse într-o formă evazivă, incertă, neavând putere de convingere, fără a fi dată o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator reținut de prima instanță, precum și cu normele de drept ce reglementează acest aspect.

Or, analiza pe care judecătorul o face în legătură cu motivele de fapt și de drept, care i-au format convingerea în sensul unei anumite soluții, trebuie să fie clară și simplă, precisă, conchisă și fermă, să aibă putere de convingere.

În speță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, prima instanță, în motivarea hotărârii, a considerat necesar de a admite acțiunea cu încasarea de la SRL „Exponord-Intertransport” în beneficiul SRL „Madintertrans” suma de 27233,98 de lei cu titlu de penalitate și suma de 5024,74 de lei cu titlu de dobândă de întârziere, însă în dispozitivul hotărârii a indicat că se încasează de la SRL „Exponord-Intertransport” în beneficiul SRL „Madintertrans” suma de 5024,74 de lei cu titlu de penalitate și suma de 27233,98 de lei cu titlu de dobândă de întârziere.

Așadar, la emiterea hotărârii, prima instanță a încălcat principiul respectării concordanței între motivare și dispozitiv, eroare care nu a fost corectată de instanța de apel.

Conform art. 626 alin. (3) Codul civil, în cazul în care a primit executarea, creditorul poate cere plata penalității numai dacă și-a rezervat expres acest drept la primirea executării.

Această prevedere acordă posibilitatea creditorului care a primit executarea obligației, dreptul de a pretinde plata penalităților doar dacă și-a rezervat acest drept la primirea executării,

În acest sens, Colegiul ține să menționeze că instanța de apel nu a verificat dacă creditorul SRL „Madintertrans” și-a rezervat acest drept la primirea executării obligației integrale de către SRL „Exponord-Intertransport”.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrative lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, în prezența acestor erori este imposibil de stabilit opinia instanței de apel în privința litigiului supus judecării.

Colegiul ține să menționeze că în sensul art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, instanțele de judecată trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale, să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse judecării. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

În contextul dat, instanța de recurs reține că cele descrise cert indică la examinarea superficială a apelului, fără a fi supusă controlului temeinicia și corectitudinea soluției date de prima instanță prin prisma prevederilor legale.

Sub aspectul celor relatate se constată că soluția instanței de apel nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns, iar instanța de recurs este în imposibilitate să exercite controlul judiciar

asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și, reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de de Societatea cu răspundere limitată „Exponord-Intertransport”.

Se casează integral decizia din 19 aprilie 2018 a Curții de Apel Bălți în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu răspundere limitată „Madintertrans” împotriva Societății cu răspundere limitată „Exponord-Intertransport” cu privire la încasarea penalității, dobânzii de întârziere și cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru